

Gemeente Franekeradeel

nr: 14.103899

afd: 0-2013-02K

dsp: .....

RUIMTELIJKE ONDERBOUWING VERVANGING GEMAAL HERBAIJUM

Behoort bij besluit van
burgemeester en wethouders van
de gemeente Franekeradeel

d.d. 27 MEI 2014

Status: Definitief
Datum: 18 maart 2014

Rho

—
ADVISEURS
VOOR
LEEFRUIMTE

**RUIMTELIJKE ONDERBOUWING
VERVANGING GEMAAL HERBAIJUM**

CODE 141701 / 18-03-2014

<u>INHOUDSOPGAVE</u>	<u>blz</u>
1. INLEIDING	9
1. 1. Aanleiding	9
1. 2. Locatie	9
1. 3. Planologische regeling	10
1. 4. Leeswijzer	10
2. PROJECTBESCHRIJVING	11
2. 1. Huidige situatie	11
2. 2. Voorgenomen initiatief	11
2. 3. Ruimtelijke inpassing	12
3. BELEIDSKADER	13
3. 1. Algemeen	13
3. 2. Provinciaal beleid	13
3. 3. Gemeentelijk beleid	13
4. OMGEVINGSASPECTEN	15
4. 1. Milieuzonering	15
4. 2. Wegverkeerslawaaï	15
4. 3. Water	15
4. 4. Bodem	15
4. 5. Cultuurhistorie	16
4. 6. Ecologie	16
4. 7. Externe veiligheid	17
4. 8. Luchtkwaliteit	17
4. 9. Kabels, leidingen en zoneringen	18
5. UITVOERBAARHEID	19
5. 1. Maatschappelijke uitvoerbaarheid	19
5. 2. Economische uitvoerbaarheid	19
6. AFWEGING EN CONCLUSIES	20

1. INLEIDING

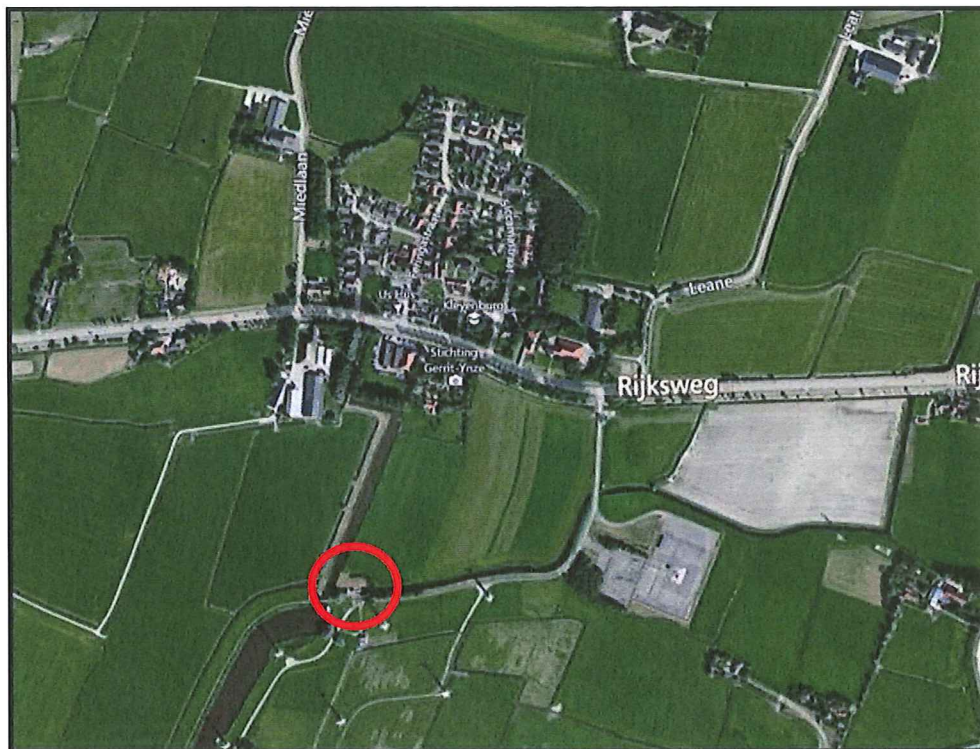
1. 1. Aanleiding

In het *Gebiedsplan Franekeradeel-Harlingen* zijn maatregelen opgenomen om de schade aan de waterhuishouding ten gevolge van bodemdaling door delfstofwinning te herstellen. Een van de maatregelen hierin betreft een initiatief van Waterskip Fryslân om het gemaal ten zuiden van Herbaijum te vernieuwen en hier een stuw te realiseren. Deze ontwikkeling is op basis van het geldende bestemmingsplan niet toegestaan omdat het gemaal groter wordt dan de huidige. Het nieuwe gemaal wordt daardoor vergunningsplichtig.

De gemeente Franekeradeel wil in principe medewerking verlenen aan het project. Op basis van de *Wet algemene bepalingen omgevingsrecht* (Wabo) kan dit door het verlenen van een omgevingsvergunning waarbij wordt afgeweken van het bestemmingsplan. Voorwaarde hierbij is dat de activiteit niet in strijd is met een goede ruimtelijke ordening. Ter motivering hiervan is een goede ruimtelijke onderbouwing noodzakelijk. Deze notitie voorziet hierin en zal deel uitmaken van de omgevingsvergunning.

1. 2. Locatie

De ontwikkeling vindt plaats op ongeveer 250 meter ten zuiden van Herbaijum bij een zijtak van het Van Harinxmakanaal. Nabij het projectgebied is een windmolenpark aanwezig. De ligging van het projectgebied is aangegeven in figuur 1.

Figuur 1. De ligging van het projectgebied (bron: Bing Maps)

1. 3. Planologische regeling

Het projectgebied valt onder de regeling van het bestemmingsplan *Buitengebied 2013*, dat is vastgesteld op 7 november 2013. Het projectgebied valt hierin onder de bestemmingen 'Water' en (voor een klein deel) 'Agrarisch'. In de bestemming 'Water' mogen geen gebouwen gebouwd worden. Omdat het nieuwe gemaal groter wordt dan 45 m³ is het gebouw vergunningsplichtig.

Ook is in het projectgebied een regeling van toepassing ten behoeve van een radarverstoringsgebied. Dit regelt dat bouwwerken een maximale bouwhoogte mogen hebben. Voor het projectgebied is een radarzone van toepassing van circa 75 meter. Het te vervangen gemaal blijft hier qua bouwhoogte ver onder.

1. 4. Leeswijzer

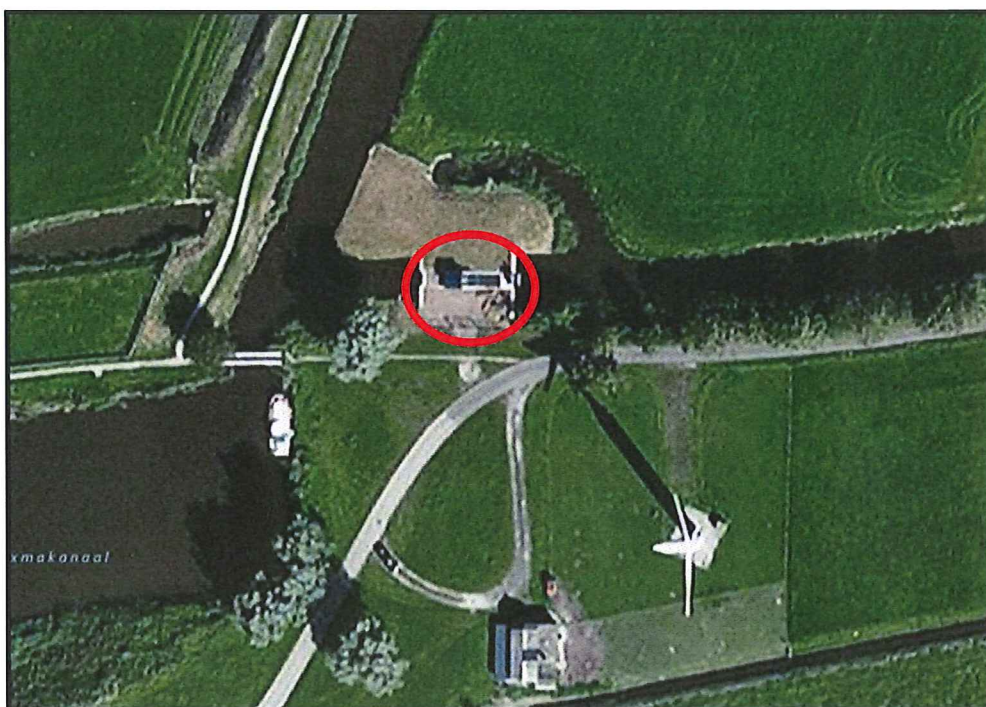
Na deze inleiding wordt in *hoofdstuk 2* een beschrijving gegeven van de huidige situatie, de gewenste ontwikkelingen en ruimtelijke inpassing daarvan. In *hoofdstuk 3* worden de uitgangspunten getoetst aan het, voor het project relevante, beleid op de verschillende niveaus. In *hoofdstuk 4* wordt ingegaan op de omgevingsaspecten. Vervolgens worden in *hoofdstuk 5* de maatschappelijk en economische uitvoerbaarheid van het project besproken. *Hoofdstuk 6* geeft ten slotte een beknopte samenvatting en conclusie van de ruimtelijke onderbouwing.

2. PROJECTBESCHRIJVING

2. 1. Huidige situatie

Het gemaal bevindt zich bij het windmolenpark ten zuiden van Herbaijum. Het is bereikbaar via dezelfde weg waarop het windmolenpark ook bereikbaar is. Deze weg sluit aan op de Rijksstraatweg. Het gemaal heeft in de huidige situatie een oppervlakte en inhoud van respectievelijk 12 m² en 22 m³. In het volgende figuur is een luchtfoto van de huidige situatie weergegeven.

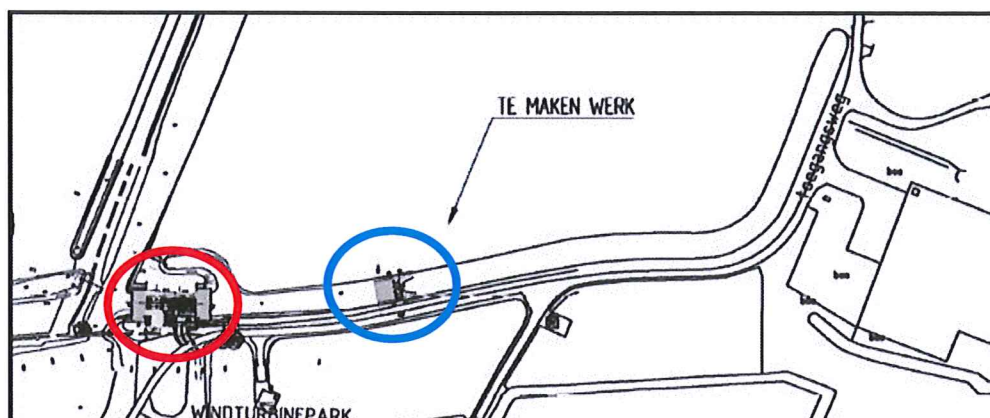

Figuur 2. Luchtfoto projectgebied (bron: Bing Maps)

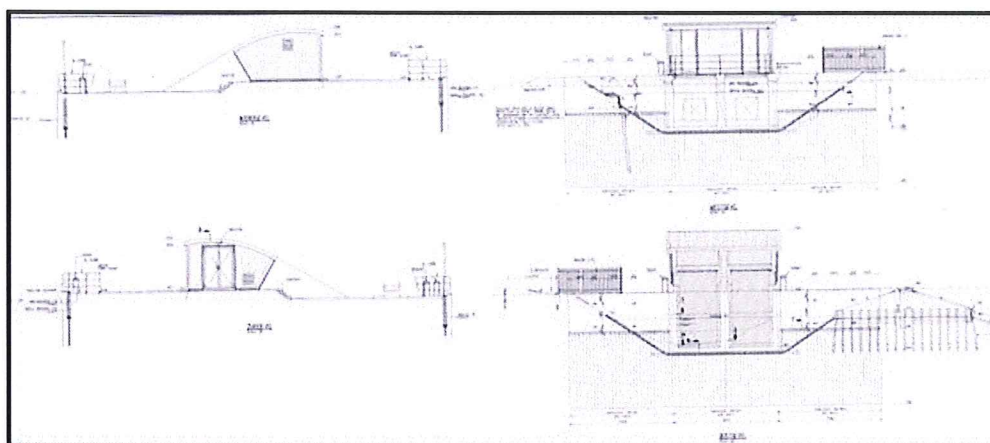
2. 2. Voorgenomen initiatief

Het initiatief betreft de vervanging van het bestaande gemaal door een nieuwe. Het nieuwe gemaal krijgt een oppervlakte en inhoud van respectievelijk 22 m² en 46 m³. Het nieuwe gemaal wordt op dezelfde plek gebouwd als de huidige. Om ruimte te bieden aan het nieuwe gemaal is het noodzakelijk dat twee esdoorns worden gekapt. Bij het gemaal wordt tevens een stuw ten behoeve van de waterhuishouding, een onderleider en een inlaat gerealiseerd. De stuw krijgt een oppervlakte en inhoud van respectievelijk 8 m² en 72 m³. Het voorgenomen initiatief is in de volgende figuren gevisualiseerd.

Het projectgebied is bereikbaar via de toegangsweg naar het windmolenpark.

Figuur 3. Locatie gemaal (in rood) en stuw (in blauw)

Figuur 4. Gevelaanzichten gemaal

2. 3. Ruimtelijke inpassing

Landschappelijke inpassing en ruimtelijke kwaliteit

De vervanging van het gemaal en de bouw van de stuw betreft een zeer geringe wijziging in het landschap. Dergelijke functies passen bij het karakter van een buitengebied. Bovendien ligt het projectgebied aan de voet van een windmolenpark, dat zeer overheersend en prominent in het landschap aanwezig is. Het gemaal en de stuw zijn hier ondergeschikt aan. De ruimtelijke en de cultuurhistorische kwaliteiten van het gebied worden door de ontwikkelingen in het projectgebied niet veranderd en passen in het bestaande landschap.

Functionele inpassing

In de nabijheid van het projectgebied zijn geen woningen aanwezig die hinder kunnen ondervinden van het initiatief. De dichtstbijzijnde woning bevindt zich op meer dan 200 meter afstand. Ook het windmolenpark ondervindt hier geen hinder van. Paragraaf 4.1 gaat nader in op de milieuzonering.

3. BELEIDSKADER

3. 1. Algemeen

In dit hoofdstuk worden relevante planologische beleidskaders op provinciaal en gemeentelijk niveau beschreven. Het rijksbeleid is gezien de aard en omvang van het project niet relevant.

3. 2. Provinciaal beleid

Streekplan Fryslân 2007 en Verordening Romte Fryslân

Het provinciaal ruimtelijk beleid is onder meer opgenomen in het Streekplan Fryslân 2007. Dit plan bevat de provinciale kaders waarbinnen ruimtelijke ontwikkelingen kunnen plaatsvinden. De provincie Fryslân zet, meer dan voorheen, in op de verhoging van de ruimtelijke kwaliteit bij veranderingen in het gebruik en de inrichting van de ruimte. Ruimtelijke kwaliteit dient zowel voor economische, sociale als culturele belangen en is daarmee voor alle functies in Fryslân essentieel. Met ruimtelijke kwaliteit wordt bedoeld dat in ruimtelijke plannen, in ontwerpen en in de uitvoering, expliciet de gebruikswaarde, de belevingswaarde en de toekomstwaarde in stand worden gehouden en verder worden ontwikkeld.

Voor de ontwikkelingen in het projectgebied zijn in het streekplan geen specifieke beleidsuitgangspunten opgenomen. In zijn algemeenheid draagt het bij aan de ruimtelijke kwaliteit doordat het functies zijn die de waterhuishouding regelen.

In de Verordening Romte Fryslân (vastgesteld op 15 juni 2011) stelt de provincie regels aan de provinciale belangen. Deze regels moeten in gemeentelijke plannen worden vertaald. Hierin is aangegeven dat een plan voor het landelijk gebied een ruimtelijke kwaliteitsparagraaf moet bevatten en moet aangeven op welke wijze rekening wordt gehouden met cultuurhistorie en archeologie. In paragraaf 2.3 is aangegeven hoe het project past in de ruimtelijke kwaliteit van het gebied. Paragraaf 4.5 gaat in op cultuurhistorie en archeologie. Uit deze paragrafen blijkt dat de ontwikkeling past binnen de vereisten van de verordening.

3. 3. Gemeentelijk beleid

Structuurvisie buitengebied Franekeradeel 2010-2020

De gemeenteraad heeft in 2009 een ruimtelijk beleidskader in de vorm van een structuurvisie voor het hele buitengebied vastgesteld om een duurzame ruimtelijke ontwikkeling van het buitengebied van Franekeradeel mogelijk te maken. De gemeente wil in principe geen nieuwe ontwikkelingen toestaan in het buitengebied, maar er wordt wel (in beperkte mate en door middel van maatwerk) ruimte geboden aan bestaande voorzieningen (zoals woningen, bedrijven en overige gebruiksfuncties) in het buitengebied. De ontwikkelingen in het projectgebied zijn te zien als een overige gebruiksfunctie in het buitengebied. Hiermee passen ze binnen het beleid van de structuurvisie.

De gemeente wil de ontwikkeling van overige gebruiksfuncties afstemmen met de identiteit van het landschap, zodat zorgvuldig met het landschap wordt omgegaan. Het behoud van de landschappelijke kwaliteiten staat voorop. Zoals in paragraaf 2.3 is gemotiveerd, doen de ontwikkeling in het projectgebied geen afbreuk aan het landschap. De bestaande landschappelijke en cultuurhistorische kwaliteiten blijven behouden.

Welstandsnota

Het welstandsbeleid, vastgesteld op 6 december 2012, geeft de gemeente de mogelijkheid om de cultuurhistorische, stedenbouwkundige en architectonische waarden die in een bepaald gebied aanwezig zijn te benoemen en een rol te laten spelen bij de ontwikkeling en de beoordeling van bouwplannen. De architectonische vormgeving wordt exclusief door de welstandsnota geregeld. Het projectgebied bevindt zich in welstandsgebied 'Buitengebied', waar een regulier ambitieniveau van toepassing is. Het beleid is in hoofdzaak gericht op het beheer van de bestaande situatie. De nadruk ligt hierbij op het respecteren van de bestaande basiskwaliteiten. Voor de ontwikkelingen in het projectgebied geeft de welstandsnota geen specifieke criteria. Wel zijn in de welstandsnota algemene criteria opgenomen waarmee het bouwwerk moet voldoen aan de redelijke eisen van welstand. Dit vormt dan ook voor het project een uitgangspunt zodat gerekend wordt op een positief welstandsadvies. Vanuit welstand worden er geen belemmeringen verwacht.

4. OMGEVINGSASPECTEN

4. 1. Milieuzonering

In het kader van een goede ruimtelijke ordening is ruimtelijke afstemming tussen bedrijfsactiviteiten, voorzieningen en gevoelige functies (woningen) noodzakelijk. Bij deze afstemming kan gebruik worden gemaakt van de richtafstanden uit de basiszoneringslijst van de VNG-brochure 'Bedrijven en milieuzonering' (2009). Een richtafstand kan worden beschouwd als de afstand waarbij onaanvaardbare milieuhinder als gevolg van bedrijfsactiviteiten redelijkerwijs kan worden uitgesloten.

Voor het gemaal en de stuw gelden volgende de VNG-brochure geen richtafstanden. In de nabijheid van het projectgebied bevinden zich ook geen milieugevoelige functies zoals woningen. Er wordt voldaan aan de milieuzonering.

4. 2. Wegverkeerslawaaï

Op grond van de Wet geluidhinder geldt rond wegen met een maximumsnelheid hoger dan 30 km/uur, spoorwegen en inrichtingen die 'in belangrijke mate geluidhinder veroorzaken', een geluidzone. Bij de ontwikkeling van nieuwe geluidsgevoelige objecten binnen deze geluidzones moet akoestisch onderzoek worden uitgevoerd om aan te tonen dat de ontwikkeling voldoet aan de voorkeursgrenswaarden die in de wet zijn vastgelegd. Indien niet aan de voorkeursgrenswaarde kan worden voldaan, kan het bevoegd gezag hogere grenswaarden vaststellen.

De ontwikkelingen in het projectgebied betreffen geen geluidsgevoelige functies. Het uitvoeren van een akoestisch onderzoek is daarom niet noodzakelijk. Vanuit wegverkeerslawaaï zijn er geen belemmeringen voor het project.

4. 3. Water

Vanwege het grotere belang van het water in de ruimtelijke ordening, wordt van waterschappen een vroege en intensieve betrokkenheid bij het opstellen van ruimtelijke plannen verwacht. Het projectgebied ligt in het beheersgebied van het Wetterskip Fryslân. De ontwikkeling betreft een initiatief van het Wetterskip zelf. De ontwikkeling is tot stand gekomen volgens de principes die het Wetterskip in het kader van de watertoets hanteert. Van hieruit kan gesteld worden dat er een positief wateradvies geldt.

4. 4. Bodem

Het uitgangspunt wat betreft de bodem in het projectgebied is, dat de kwaliteit ervan zodanig dient te zijn dat er geen risico's zijn voor de volksgezondheid bij het gebruik van het projectgebied voor de gewenste functie.

De locatie is en blijft in gebruik voor een gemaal en een stuw. Hiermee worden geen functies mogelijk gemaakt waarin zich mensen verblijven. Het project veroorzaakt geen risico's voor de volksgezondheid.

Een bodemonderzoek is daarom niet noodzakelijk. Gezien het huidige gebruik van het projectgebied mag verwacht worden dat de gronden geschikt zijn voor de nieuwe functies. In relatie tot de bodemkwaliteit worden geen belemmeringen ten aanzien de beoogde ontwikkelingen verwacht.

4. 5. Cultuurhistorie

Archeologie

In de *Monumentenwet* is geregeld dat bij de voorbereiding van bestemmingsplannen aandacht moet worden besteed aan de (mogelijke) aanwezigheid van archeologische waarden en dat een beschermende regeling moet worden opgenomen ten aanzien van die archeologische waarden, indien deze worden verwacht. In Fryslân worden archeologische waarden weergegeven op de Friese Archeologische Monumentenkaart Extra (FAMKE). Hieruit blijkt dat er voor het projectgebied geen archeologisch onderzoek noodzakelijk is.

Cultuurhistorische waarden

De rol van cultuurhistorie in de ruimtelijke ordening is de laatste jaren sterk toegenomen. Bij het opstellen van plannen moeten cultuurhistorische waarden tijdig in beeld worden gebracht. Het *Besluit ruimtelijke ordening* (Bro) stelt in dat verband specifieke eisen aan het opstellen van ruimtelijke plannen. Waar mogelijk moeten cultuurhistorische waarden worden behouden of versterkt. Cultuurhistorie is daarmee een sturend onderdeel geworden in de ruimtelijke ordening.

Binnen het projectgebied, en in de omgeving daarvan, is geen sprake van bijzondere cultuurhistorische waarden. In hoofdstuk 2.3 is aangegeven dat het initiatief past binnen het omliggende landschap.

4. 6. Ecologie

Bij elk ruimtelijk project dient met het oog op de natuurbescherming rekening te worden gehouden met de *Natuurbeschermingswet* en de *Flora- en faunawet*. Hierbij dient te worden aangetoond dat als gevolg van de geplande activiteiten de natuurdoelstellingen van beschermde natuurgebieden en de gunstige staat van instandhouding van waardevolle dier- en plantensoorten niet in het geding komen. Er wordt onderscheid gemaakt in gebiedsbescherming en soortenbescherming.

Gebiedsbescherming

Het projectgebied ligt op ruime afstand van beschermde natuurgebieden en niet aangrenzend aan de Ecologische Hoofdstructuur (EHS). Er worden geen belastende functies voorgesteld. Gebiedsbescherming is dan ook niet aan de orde.

Soortenbescherming

Ten aanzien van de soortenbescherming geldt dat er twee esdoorns worden gekapt. Dit zijn twee relatief kleine bomen, die in figuur 5 zijn weergegeven.

Figuur 5. De te kappen esdoorns

De kap van de bomen dient binnen de kaders van de *Flora- en faunawet* en buiten het broedseizoen plaats te vinden. Op deze wijze worden conflicten met de *Flora- en faunawet* voorkomen. Ook is voor alle soorten de zorgplicht van kracht. Bij eventuele verstoring van dieren tijdens de werkzaamheden moeten deze de gelegenheid krijgen te vluchten naar een nieuwe leefomgeving.

4. 7. Externe veiligheid

Externe veiligheid gaat over het beheersen van de risico's voor de omgeving bij gebruik, opslag en vervoer van gevaarlijke stoffen als vuurwerk, lpg en munitie over weg, water en spoor en door buisleidingen.

In het kader van het aspect externe veiligheid is de risicokaart geraadpleegd. Hieruit blijkt dat het projectgebied zich niet in de invloedssfeer van risicobronnen bevindt. Vanuit het aspect externe veiligheid bestaan dus geen belemmeringen voor dit project.

4. 8. Luchtkwaliteit

Een onderdeel van de *Wet milieubeheer* betreft luchtkwaliteit. De wet is bedoeld om de negatieve effecten op de volksgezondheid, als gevolg van te hoge niveaus van luchtverontreiniging, aan te pakken.

Projecten met een hoge verkeersaantrekkende werking hebben gevolgen voor de luchtkwaliteit. Bij dit initiatief is dit niet het geval. Het project draagt 'niet in betekende mate' bij aan de luchtverontreiniging. Hiermee wordt voldaan aan de eisen zoals gesteld in de *Wet milieubeheer*.

4. 9. Kabels, leidingen en zoneringen

In of nabij het projectgebied liggen, uitgezonderd het in paragraaf 1.3 genoemde radarverstoringsgebied, geen kabels, leidingen of zones die een beperking vormen voor dit project.

5. UITVOERBAARHEID

Wettelijk bestaat de verplichting om inzicht te geven in de uitvoerbaarheid van een project. Wat dat betreft wordt een onderscheid gemaakt in de maatschappelijke en de economische uitvoerbaarheid.

5. 1. Maatschappelijke uitvoerbaarheid

Op grond van artikel 6.18 van het *Besluit omgevingsrecht* (Bor) wordt de ontwikkeling voorgelegd aan de betrokken overlegpartners. De ontwerpbeschikking van de omgevingsvergunning met bijbehorende stukken wordt daarna gedurende een periode van zes weken ter inzage gelegd. Tijdens deze periode bestaat de mogelijkheid tot het indienen van zienswijzen. Eenieder wordt op deze wijze in de gelegenheid gesteld om bedenkingen tegen het initiatief kenbaar te maken.

De ingekomen zienswijzen worden door de gemeente beantwoord en meegewogen in de besluitvorming omtrent het verlenen van de omgevingsvergunning. Tegen dit besluit bestaat de mogelijkheid voor beroep en hoger beroep. De voornoemde procedure toont de maatschappelijke uitvoerbaarheid van het project aan.

5. 2. Economische uitvoerbaarheid

Ten behoeve van de uitvoerbaarheid van het project is het van belang te weten of het economisch uitvoerbaar is. De economische uitvoerbaarheid wordt enerzijds bepaald door de exploitatie van het plan (financiële haalbaarheid) en anderzijds door de wijze van kostenverhaal van de gemeente (grondexploitatie).

Financiële haalbaarheid

De ontwikkeling betreft een particulier initiatief, waarmee de gemeente geen directe financiële bemoeienis heeft. Wetterskip Fryslân draagt de kosten voor het initiatief (in totaal € 850.000 exclusief BTW). Het Wetterskip heeft hiervoor voldoende financiële middelen beschikbaar.

De gemeente heeft met het Wetterskip ook een verhaalovereenkomst planschade afgesloten.

Grondexploitatie

Door middel van de grondexploitatieregeling beschikken gemeenten over mogelijkheden voor het verhalen van kosten, bijvoorbeeld voor het bouw- en woonrijp maken en kosten voor de ruimtelijke procedure. Indien er sprake is van bepaalde bouwplannen, dient de gemeente hiervoor in beginsel een exploitatieplan op te stellen. Van deze verplichting kan worden afgezien als het kostenverhaal anderszins verzekerd is. Voor vaststelling van het planologisch besluit dient duidelijk te zijn op welke wijze de kosten zullen worden verhaald.

Voor dit project geldt dat er geen sprake is van een bouwplan in de zin van de grondexploitatieregeling. Het verhalen van kosten is daarom niet aan de orde. Het vaststellen van een grondexploitatieplan is daardoor niet noodzakelijk.

6. AFWEGING EN CONCLUSIES

Aanleiding

Deze ruimtelijke onderbouwing dient ter afweging voor het verlenen van een omgevingsvergunning met toepassing van artikel 2.12 lid 1 sub a onder 3 van de Wabo, waarmee de vervanging van een gemaal, de bouw van een stuw en een onderleider en inlaat in afwijking van het bestemmingsplan mogelijk wordt gemaakt.

De afwijking betreft bouwen van een gebouw binnen de bestemmingen 'Water' en 'Agrarisch'.

Afweging

De ontwikkeling vindt plaats in een gebied waar zich momenteel al een gemaal bevindt. De omgeving heeft geen bijzonder landschappelijke of cultuurhistorische waarden. De ontwikkeling past goed in het omliggende landschap.

Verder is het project in overeenstemming met de relevante beleidsuitgangspunten op zowel provinciaal als gemeentelijk niveau en veroorzaakt het geen conflicten met de sectorale wet- en regelgeving.

Conclusie

Het verlenen van een omgevingsvergunning voor het project is niet in strijd met een goede ruimtelijke ordening.